

د افغانستان اسلامي امارت

د عدلیې وزارت

رسمی جریده

د ۱۳۷۶ کال دریمه ګڼه

مسلسل نمبر ۷۸۵

د څارنوالي د تشکیل او صلاحیت قانون

ACKU

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د افغانستان اسلامي امارت

د عدلیې وزارت

د تحریراتو ریاست

د مخصوص لیک مدیریت

نمبر حکم ۱۹۰۳ - ۱۳۷۶/۹/۱۰

پیشنهاد	تاریخ	احکام
<p>د عالیقدر امیرالمومنین درانه حضور ته!</p> <p>اسلام علیکم ورحمته الله و برکاته.</p> <p>د امارت د مقام د ۱۳۷۱ کال د فرمان د (۴) مادی د حکم پر بنسټ د څارنوالی د تشکیل او صلاحیت قانون د مؤظف هیئت په واسطه تربیا غور لاندی و نیول شو. د افغانستان د اسلامی امارت د اهدافو په نظر کی نیولو سره ئی لازم تعدیلات پکی وارد کړی. چه وروستنی طرح ئی د (۶) فصلونو او پنځه څلویښت مادو په ترڅ کی د عالی مقام د منظوری لپاره وړاندی کبړی.</p> <p>والسلام</p> <p>الحاج ملا نورالدین (ترابی)</p> <p>د عدلیې وزارت سرپرست</p>		<p>وکتل شو! ۱۳۷۶/۹/۱۰ د څارنوالی د تشکیل او صلاحیت قانون په (۶) فصلونو او (۴۵) مادو کی منظور دی په رسمی جریده کی دی خپور شی.</p> <p>والسلام</p> <p>د اسلام خادم</p> <p>امیرالمؤمنین مجاهد ملا محمد عمر آخند</p> <p>()</p>

امارت اسلامی افغانستان

قانون څارنوالی امارت اسلامی افغانستان

فصل اول

احکام عمومي

ماده اول:

این قانون بتاسی حکم ماده ۴ فرمان شماره ۳۶۷ امیرالمومنین، بمنظور تنظیم امور مربوط څارنوالی امارت اسلامی افغانستان وضع گردیده است.

ماده دوم:

لوی څارنوال افغانستان شخص وزیر عدلیه میباشد.

ماده سوم:

څارنوالی در چوکات وزارت عدلیه وظایف و صلاحیتهای خویش را مطابق فقه حنفی شریعت اسلام و احکام این قانون اعمال مینماید.

ماده چهارم:

څارنوالی امارت اسلامی افغانستان بمنظور تامین اهداف ذیل فعالیت مینماید

- ۱- تطبیق و تامین شریعت اسلام و تحکیم قانونیت در کشور.
- ۲- حفظ منافع و حقوق مادی و معنوی ادارات حکومتی مرکزی و محلی.
- ۳- نظارت از تطبیق شریعت اسلام، قوانین و سایر اسناد تقنینی و تطبیق یکسان احکام قطعی و نهایی محاکم.
- ۴- اتخاذ تدابیر بمنظور جلوگیری از وقوع جرم.
- ۵- تحقیق و تعقیب عدلی متهم مطابق شریعت اسلام و احکام قانون و اقامه دعوی جزایی علیه آن.

ماده پنجم:

څارنوال موظف مکلف است، حین رسیده گی قضایای جزایی، در جلسه قضایی اشتراک نماید.

ماده ششم:

څارنوال مکلف است در تمام موارد نقض قانون تدابیر رفع تخلف را اتخاذ و مسوولیت جزایی مرتکب را با نظر داشت اصلی تناسب جرم و جزا، مطابق احکام قانون تثبیت نماید.

فصل دوم

تشکیل

ماده هفتم:

چارنوالی امارت اسلامی افغانستان متشکل است از:

۱- وزیر عدلیه.

۲- مرستیال وزارت عدلیه در امور چارنوالی

۳- رؤساء و اعضاء مسلکی مرکزی ریاست جزا عمومی ستره محکمه، ریاست امنیت عامه ستره محکمه، ریاست چارنوالی قضات و تنازع صلاحیت، ریاست چارنوالی نظارت بر تطبیق قانونیت، ریاست نظارت بر سلب آزادی و تنقیذ احکام، ریاست تدقیق و مطالعات ریاست تحقیق جرایم، چارنوالی قوای مسلح وزارت دفاع و وزارت امور داخله، چارنوالی در سطح قول اردو ها و فرقه ها.

۴- چارنوالی استیناف، چارنوالی مرافعه ولایات چارنوالی امنیت عامه، چارنوالی ابتدائیه و اعضایی مسلکی آن.

۵- آمران شعبات مسلکی و اداری.

فصل سوم

وظایف و صلاحیتها

ماده هشتم:

چارنوال دارایی وظایف و صلاحیتها ذیل میباشد:

۱- تحکیم شریعت اسلام و قانونیت در برابر ارتکاب جرم.

۲- دفاع از حقوق سیاسی، حق کار و سایر حقوق و آزادی های اتباع مندرج در قوانین و سایر اسناد تقنینی.

۳- دفاع از حقوق و منافع قانونی ادارات مرکزی و محلی موسسات مختلط و سایر افراد در برابر ارتکاب جرم.

۴- نظارت از تطبیق و رعایت یکسان شریعت اسلام و قوانین در اجراء ادارات مرکزی و محلی، موسسات خصوصی و مسوولین امور و افراد.

۵- نظارت از قانونیت اجراء ادارات کشف.

۶- نظارت از اجراء مسوولین امور محلات سلب آزادی.

۷- سازماندهی امور مربوط به کشف و تحقیق جرایم، انتساب و تثبیت مسوولیت جزایی شخصیکه مرتکب جرم شده است.

- ۸- به همکاری ادارات ذیربط اتخاذ تدابیر بمنظور جلوگیری از وقوع جرم.
- ۹- تنظیم امور مربوط به احصائیه جرایم و ارایه گزارش در رابطه به کشف و تحقیق جرایم.
- ۱۰- بررسی پیشنهاد، شکایت و عریضه مسوولین ادارات مرکزی و محلی، موسسات مختلط و خصوصی و سایر افراد و اتخاذ تصمیم در زمینه.
- ۱۱- رهنمای فعالیت خارنوالی تحت اثر و بررسی از اجراء آن.
- ۱۲- توحید و انسجام اجراء خارنوالی تحت اثر.
- ۱۳- اتخاذ تدابیر جهت ارتقاء سویه علمی خارنوالان.
- ۱۴- اجرا سایر وظایف و صلاحیت ها مطابق احکام قانون.

ماده نهم:

- وزیر عدلیه علاوه از وظایف و صلاحیتهای مندرج این قانون دارای وظایف و صلاحیتهای ذیل میباشد:
- ۱- رهبری فعالیت خارنوالیها و بررسی اجراء آنها.
 - ۲- اصدار امر و هدایت به خارنوالی های مربوط.
 - ۳- اشتراک در جلسه شورای عالی ستره محکمه امارت اسلامی افغانستان در رابطه به تجدید نظر بر فیصله محاکم.
 - ۴- تعیین خارنوال ذیصلاح در صورت تنازع صلاحیت مبنی بر تحقیق و تعقیب عدلی متهم.
 - ۵- پیشنهاد وضع، تعدیل یا لغو قانون به مقامات ذیصلاح.
 - ۶- توضیح لازم به ارتباط چگونگی تطبیق دقیق قوانین، هنگام رسیده گی قضایا در محاکم امارت اسلامی افغانستان.
 - ۷- پیشنهاد تجدید نظر بر فیصله نهایی دیوان های ستره محکمه و فیصله های قطعی و نهایی سایر محاکم به سبب ظهور دلایل جدید طبق احکام قانون.
 - ۸- اعتراض بر فیصله های نهایی محاکم استیناف، مرافعه و ابتدائیه.
 - ۹- ارایه پیشنهاد به شورای عالی ستره محکمه مبنی بر تدویر جلسه فوق العاده شورای عالی ستره محکمه در رابطه به تجدید نظر بر فیصله های نهایی دیوانهای ستره محکمه.
 - ۱۰- پیشنهاد تبدیل محکمه مطابق احکام قانون.
 - ۱۱- اعمال سایر صلاحیتهای مطابق احکام قانون.

ماده دهم:

مسوولین تمام ادارات مکلف است در ارتباط کشف جرم اوامر و هدایت وزیر عدلیه را عملی نماید.

ماده یازدهم:

در غیاب وزیر عدلیه اجراءات مربوط به امور خارنوالی توسط مرستیال وزیر عدلیه در امور خارنوالی و یا هم توسط شخصی که به آن صلاحیت داده شده عملی میگردد.

ماده دوازدهم:

خارنوال در ساحه تحقیق جرایم دارای وظایف و صلاحیتهای ذیل میباشد:

- ۱- انتساب اتهام به متهم مطابق احکام قانون.
- ۲- احتراز از انتساب اتهام خلاف قانون و غیر مدلل به شخص حقیقی یا حکمی و جلوگیری از وضع محدودیت غیر قانونی بر حقوق آنها.
- ۳- جلوگیری از سلب آزادی، گرفتاری، نظارت، حجز و توقیف غیر قانونی مظنون و متهم.
- ۴- رعایت احکام قانون در تحریک و تعقیب دعوی جزایی و حمایه حقوق شاملین دعوی جزایی.
- ۵- مطالبه اسناد، مواد و سایر مدارک مربوط به وقع جرم از موظفین مربوطه.
- ۶- جمع آوری دلایل کافی الزام متهم.
- ۷- اصدار هدایت درباره اجراءات کشف و تحقیق جرم بمنظور تثبیت، تغیر یا لغوه اقدام اتخاذ شده نسبت به مظنون، متهم یا جلب آنها، تعیین کیفیت جرم، حجم اتهام و اجرای کشف تعقیب و تحقیق متهمینکه در حال اختفا میباشند.
- ۸- تثبیت دارایی منقول و غیر منقول متهم و تحت مراقبت قرار دادن آن متناسب به قیمت اموال تحت اتهام مطابق حکم قانون در جرایم مالی و اقتصادی.
- ۹- ارایه پیشنهاد مبنی بر تلاشی منزل یا محل بمنظور تثبیت آثار جرمی به محکمه ذیصلاح.
- ۱۰- اعاده دوسیه جزایی بمراجع ذیصلاح کشف و تحقیق جرایم و اصدار هدایت جهت تکمیل نواقص آن.
- ۱۱- اخذ دوسیه از موظف تحقیق در صورت نقض احکام قانون و تفویض آن به مستنطق یا مستنطقین دیگر.
- ۱۲- صدور قرار مبنی بر تحریک دعوی جزایی.
- ۱۳- صدور امر مبنی بر نظارت مظنون یا متهم و پیشنهاد مبنی بر توقیف یا تعدیل توقیف وی به محکمه ذیصلاح.
- ۱۴- حفظ دوسیه جزایی در صورت عدم وقوع جرم یا نبودن دلایل کافی الزام علیه متهم طبق احکام قانون.

ماده سیزدهم:

خارنوال موظف تحقیق مکلف است در احوال مندرج ماده (۱۲) این قانون تائید رئیس خارنوالی مربوطه را مبنی بر اجراءات خود اخذ و بعداً آنرا عملی نماید.

ماده چهاردهم:

خارنوال در ساحه تعقيب دعوي جزايي داراي وظائف و صلاحيت هاي ذيل ميباشد:

- ۱- تائيد آتھامنامه، اقامه دعوي جزايي و مطالبه جبران خساره از مظنون به پيشگاه محكمه ذيصلاح .
- ۲- اتخاذ تصميم در صورت موجوديت خلاء و نواقص و صدور قرار مبني بر اكمال تحقيق و رفع نواقص و خلاء ها.
- ۳- اتخاذ تصميم در مورد حفظ دوسيه در صورت عدم وقوع جرم و نبودن دلايل الزام.
- ۴- اشتراك در جلسه قضايي محكمه ذيصلاح، ارايه توضيحات و دفاع از دعوي يكه به پيشگاه محكمه اقامه گرديده است.
- ۵- استدلال در مورد مسائليكه حين رسیده گي قضيه در محكمه ذيصلاح مطرح ميگردد.
- ۶- اعتراض يا قناعت بر فيصله يا قرار محكمه ذيصلاح.

ماده پانزدهم:

خارنوال در ساحه نظارت بر تطبيق قوانين داراي وظائف و صلاحيتهاي ذيل ميباشد:

- ۱- نظارت از مطابقت اسناد تقنيني و اوامر با احكام شريعت اسلام و قوانين.
- ۲- جلب توجه مسوول اداره يا موسسه در موارد مشخص به تفتيش اداره يا موسسه تحت اثر آن.
- ۳- تعيين اهل خبره در مسايل كه ضمن نظارت مطرح ميگردد.
- ۴- مطالبه توضيح راجع به علل عدم رعايت قانون از مسولين امور و اتباع.
- ۵- كشف و تثبيت حالات تخلف از احكام قانون و تفويض آن با صدور قرار به مراجع ذيصلاح تحقيق.
- ۶- اتخاذ تصميم و ارايه به ارگانهاي ذيصلاح بمنظور رفع تخلف از قانون و توجيه مسوليت اداري به متخلف.
- ۷- نظارت و بررسي شكايات اتباع و اطلاعيه مسولين امور مبني بر نقض قانون.
- ۸- نظارت و بررسي قضيه يكه توسط وسايل اطلاعات جمعي به نشر ميرسد.
- ۹- بررسي اطلاعاتيكه از جانب مسولين ارگانهاي كشف و تحقيق و تفتيش و نظارت قبلي و بعدي ارايه ميگردد.
- ۱۰- نظارت از اجراء ادارات تفتيش و نظارت قبلي و بعدي عندالزوم.
- ۱۱- نظارت از تطبيق و تنفيذ فيصله محكمه.
- ۱۲- نظارت از محلات سلب ازادي در هر موقع و زمان.
- ۱۳- ملاقات روياروي با اشخاصيكه تحت نظارت، حجز، يا توقيف بوده يا محبوس باشد و اتخاذ تصميم در موارد متذكرة و رفع مشكلات آنها.

۱۴- رهاي اشخاصيکه طور غير قانوني تحت حجز، نظارت يا توقيف قرار داده شده باشند.

۱۵- اتخاذ تصميم مبني بر الغاء، امر يا هدايت غير قانوني مسولين امور سلب ازادي.

۱۶- نظارت بر موضوعاتيکه از طرف مقامات ذيصلاح هدايت داده ميشود.

ماده شانزدهم:

حين اجرائي نظارت څارنوال در احوال مندرج (۱-۵-۶) ماده (۱۵) اين قانون الي ۲۰- روز از تاريخ اصول تصميم څارنوال از طرف مسولين امور عملي و از نتيجه به څارنوال مربوط رسماً اطمینان داده شود.

ماده هفدهم:

دعوي حقوقي بين اشخاص، به طرفين دعوي ارتباط داشته، و څارنوال صلاحيت نظارت آنرا ندارد.

ماده هژدهم:

(۱) قضيه ايکه تحت بررسي يکي از ارگانهاي کشف و تحقيق ادارات تفتيش و نظارت قبلي و بعدي قرار داشته باشد، ساير ادارات، صلاحيت بررسي آنرا ندارد.

(۲) څارنوال ميتواند قضيه يا قضايایي را که تحت کشف يکي از ادارات مندرج فقره (۱) اين ماده قرار داشته باشد مورد نظارت قرار دهد.

ماده نوزدهم:

موظفين ادارات کشف و تحقيق مکلف اند اسنادي را که مورد بررسي يا نظارت قرار داده اند از صحت و عدم آن در دفاتر و مکاتيب مربوط تصديق و امضاء نمايد.

ماده بيستم:

روساي څارنوالي هاي استيناف و مرافعه در راس څارنوالي هاي مربوط قرار داشته در ساحه صلاحيت خویش از چگونگي عملي شدن قانونيت فعاليت و اجراءات څارنوالي به وزير عدليه اطلاع ميدهد.

ماده بيست و يکم:

څارنوالي مرافعه قضايایي ناشي از جرايم عمومي را به شکل استينافي بررسي مينمايد.

ماده بيست و دوم:

څارنوالي امنيت عامه و څارنوالي مرافعه ولايات جرايم عليه امنيت داخلي و خارجي را در مرحله ابتدائيه بررسي مينمايد.

ماده بیست و سوم:

خارنوالی استئناف جرایم و قضایای مربوط امنیت عامه و جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی را در مرحله استئنافی بررسی مینماید.

ماده بیست و چهارم:

خارنوالی استئناف قوای مسلح به استثنای جرایم جنرالان و افسران که در بست جنرالی ایفای وظیفه می دارند، جرایم منسوبین قوای مسلح را در مرحله استئنافی بررسی مینماید.

ماده بیست و پنجم:

(۱) خارنوال استئناف یا مرافعه در ساحه مربوط میتواند مطابق شریعت اسلامی و احکام قانون بر فیصله صادره محکمه اعتراض نماید.

(۲) رئیس خارنوالی ستره محکمه میتواند در مورد قبول و عدم قبول اعتراض رئیس خارنوالی مرافعه یا استئناف تصمیم اتخاذ نماید.

(۳) رئیس خارنوالی ستره محکمه میتواند بعد از تائید وزیر عدلیه قبل از آغاز رسیده گی قضیه در دیوان مربوطه ستره محکمه از اعتراض منصرف شود.

ماده بیست و ششم:

در واحد های اداری، ولسوالی ها و مرکز نواحی، خارنوال ابتدائیه جرایم عمومی در راس خارنوالی مربوط قرار دارد که از اجراءات و فعالیت خارنوالی و از چگونگی تحکیم قانونیت در ساحه مربوطه به رئیس خارنوالی ما فوق اطلاع دهند.

ماده بیست و هفتم:

خارنوالی ابتدائیه جرایم عمومی صلاحیت رسیده گی قضایای جزایی را در مرحله ابتدائیه دارد به استثنای قضایای که بررسی آن در مرحله ابتدائیه از صلاحیت خارنوالی مرافعه و خارنوالی قوای مسلح باشد.

ماده بیست و هشتم:

خارنوالی ابتدائیه قوای مسلح، صلاحیت بررسی قضایای ذیلرا دارد:

۱- جرم عسکری یا سایر جرایم که توسط منسوب قوای مسلح حین اجرای وظیفه یا بالآخر اجرای آن ارتکاب گردیده باشد.

۲- جرمیکه توسط کارکن ملکی قوای مسلح یا منسوب عسکری حین اجرای وظیفه یا در اثر اجرای آن در جزو تام قطعه و موسسه تحصیلی یا تعلیمی قوای مسلح ارتکاب شده باشد.

۳- جرم اشخاص غیر نظامی یک‌ه در قطعات قوای مسلح ایفای وظیفه مینماید، مشروط بر اینکه قوانین مربوط جرم ارتكابي آنها را از جمله جرایم عسکری پیشبینی نموده باشند.

۴- جرایم مربوط به مفقودی خرید و فروش، سرقت یا اختلاس سلاح، مهمات مواد منفلقه یا سایر وسایل محاربوی مربوط قوای مسلح.

ماده بیست و نهم:

خارنوال ابتدائیه میتواند بر فیصله صادره محکمه مربوط مطابق شریعت و احکام قانون قناعت یا اعتراض نماید.

ماده سی:

خارنوال مرافعه یا استیناف هر یک در ساحه مربوط میتواند در مورد قبول یا رد اعتراض خارنوال ابتدائیه تصمیم اتخاذ نماید.

ماده سی و یکم:

خارنوال مرافعه یا استیناف هر یک در ساحه مربوط میتواند قبل از آغاز رسیدگی قضیه در محکمه مرافعه یا استیناف از اعتراض انصراف بعمل آورد.

ماده سی دو:

جرایم جنرالان افسران قوای مسلح و افسران مندرج ماده (۲۸) این قانون که در بست جنرالی ایفای وظیفه مینماید ابتدأ در خارنوالی استیناف مربوط و در مرحله نهایی در خارنوالی ستره محکمه بررسی میگردد.

ماده سی و سه:

۱- بررسی جرایم مربوط به خورد سالان توسط خارنوالی اختصاصی اطفال صورت میگردد.

۲- در مناطقی که خارنوالی اختصاصی اطفال ایجاد نگردیده باشد، بررسی جرایم اطفال از صلاحیت خارنوالی ابتدائیه مربوط میباشد.

۳- طرز بررسی جرایم اطفال توسط سند تقنینی جدا گانه تنظیم میگردد.

فصل چهارم

امور ذاتی خارنوالان، کارکنان و سایر منسوبان خارنوالی

ماده سی چهارم:

تقرر، تبدل، ترفیع، تقاعد و رفع آن تثبیت رتبه معاش امتیازات مکافات مجازات، رخصتی و سایر حقوق امور ذاتی خارنوالان و سایر منسوبین مطابق قانون کار قانون مامورین قانون امور ذاتی افسران قانون امور خورد ضابطان مکتبی و سایر اسناد تقنینی صورت میگردد.

ماده سي و پنجم:

استخدام علاوه بر شرایط مندرج ماده (۳۴) این قانون در استخدام ځارنوالان و اعضاي مسلکي شرایط ذیل هم در نظر گرفته میشود:

- ۱- عدم حرمان از حقوق سياسي.
- ۲- عدم محکومیت به جرایم جنحه یا جنایت.
- ۳- داشتن سند فراغت از پوهنځي هاي حقوق یا پوهنځي شرعیات، یا دارالعلوم یا داشتن سند فراغت از صنف دوازدهم یا معادل آن یا بالاتر از آن.
- ۴- اكمال سن ۲۰ سالگی برای ځارنوالان و مستنطقین.
- ۵- اكمال سن ۳۰ سالگی برای روساي مسلکي ځارنوالي.
- ۶- سپري نمودن موفقانه امتحان آموزش کوتاه مدت ځارنوالي.

ماده سي و ششم:

براي اعضاي مسلکي ځارنوالي و ځارنوالان معاش امتیازي ځارنوالي داده میشود، اندازه معاش توسط مقررہ خاص تنظیم میگردد.

فصل پنجم

تادیب و مسوولیت جزایی ځارنوال

ماده سي و هفتم:

- ۱- دستگیری ځارنوال یا اعضا مسلکي آن در صورت ارتکاب جرم جنحه یا جنایت به اجازه وزیر عدلیه صورت میگیرد.
- ۲- در صورت ارتکاب جرم مشهود موظف کشف و تحقیق مکلف است موضوع را الي ۲۴ ساعت به اطلاع وزیر عدلیه برساند و در مورد قانونیت اجراء آن حکم را حاصل دارد.

ماده سي و هشتم:

تعقیب ځارنوال و اعضاي مسلکي ځارنوالي مطابق شریعت اسلام و احکام قانون مانند سایر اشخاص صورت میگیرد.

ماده سي و نهم:

هرگاه ځارنوال یا اعضا مسلکي ځارنوالي و سایر منسوبین مرتکب تخلف اداری شوند، مطابق اسناد تقنیني مربوط تادیب میگردد.

فصل ششم

احکام نهایی

ماده چهل و یکم:

منسوبین خرنوالی وزارت عدلیه نمی توانند در یک وقت علاوه بر وظیفه اصلی در سایر ادارات و موسسات ایفای وظیفه نمایند، کار علمی و تدریسی ازین حکم مستثنی است.

ماده چهل و یکم:

برای خرنوال و اعضای مسلکی خرنوالی، کارت مخصوص هویت داده میشود.

ماده چهل و دوم:

موظفین امنیتی مکلف اند در ساحه مربوط از دفاتر و اسناد خرنوالی حفاظت نمایند و امر خرنوال را در مورد جلب مظنون، متهم و سایر اشخاص شامل قضیه را جلب و احضار نمایند.

ماده چهل و سوم:

وظایف و مکلیفتهای شعبات مسلکی و اداری خرنوالی مطابق لوایح جداگانه تنظیم میگردد.

ماده چهل و چهارم:

ادارات خرنوالی دارای مهر مخصوص بوده که در آن نشان امارتی امارت اسلامی افغانستان و اسم شعبات ادارات مربوط حک میگردد.

ماده چهل و پنجم:

این قانون از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد و با انفاذ آن قانون تشکیل و صلاحیت خرنوالی منتشره جریده رسمی شماره (۷۳۸) مورخ ۱۰ حمل ۱۳۷۰ و تعدیلات آن ملغی شمره میشود.

والسلام

خادم اسلام

امیر المؤمنین مجاهد ملا محمد عمر آخند